

րաններ շինել և բոլորովին ոչնչացնել այն խորշերը, որոնք իւրաքանչիւր համաճարակումի ժամանակ վարակման բոյն և նորա տարածման գլխաւոր աղբիւր են դառնում:

Գ. Տ. Գ.

(Աշխարհագիր):

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ:

Ա. Պօլսի ազնիւ Հայուհիների Ազգանուէր Ընկերութիւնը ազգային դատարարական նուիրական և վսեմ նպատակով հիմնվելով, իւրեանց ձեռնարկութեան սկզբում իրաւամբ ցանկացել են մեր ազգայէն Հայրապետի օրհնութիւնն իւրեանց աջակից ունենալ: Ուստի զիմեցին յետադաջ գրութեամբ առ Վ.Ե.Հ. Հայրապետ:

ԱՌ ՎԵՀԱՓԱՌ Տ. Տ. ԳԵՈՐԳ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ ԵՒ ՍՐԲԱԶՆԱԿԱՏԱՐ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԱՅԱԶՈՐԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՏԱՆՆ ՍՐԲՈՅ ԷԶՄԻԱՅՆԻ:

Վ.Ե.Հ.ափառ Ս. Հայրապետ,

Գարբ որ զՀայուն կրեն զկնիք դատապարտութեան, և ամբ որ բռնաւորեալ յարատսուս և ի հառաչանս Հայաստանի թաւալին յանդունդս անցելոյն, ի զարմանս հարեալ կան ի տեսիլ Արփինւոյն, որ ի գերակառոյց Տանէ Սրբոյն Էջմիածնի ծագելով սփո ի ընդ ամենայն սահմանս Հայաստանի, և ճակատք խաւարամածք վերամբառնան ի գեղեցիկ լոյսն փրկութեան, որ ի նուիրական դահլից Վ.Ե.Հ.ափառ Սրբազնութեանդ թուուցեալ հասանէ յաւերակունս Հայրենեաց, յորոց Հայուհիքս թէպէտ հեռի և նժդհ, այլ մերձ հոգւով և արեամբ շլացեալ կամք ի նշուից մեծութեան Վ.Ե.Հ. Հօրդ և առաքինւոյ, և թէպէտ իղձ յայտարարութեան խորին մեծարանաց մերոց ի բազմաց հետէ ունէր զսիրտս համայնից, այլ շիշխեաք ցարդ բառնալ ձայն առ Վ.Ե.Հ.ափառ Սրբազնութիւնդ, որոյ բարբառ հայրական կշտամբելոց էր անշուշտ զդատարկութիւն մեր և զանգործութիւն, յորս թաղեալ մնայաք յուսահատ զկնի դարուց բազմաց: Այլ զարդիս որ թութափեալ զլուծ բռնութեան յոր զմեզ կաշկանդէր տգիտութիւն, ձեռնամուխ եղաք յօժանդակութիւն փրկութեան Հայրենեաց, սակաւ իմն արժանաւոր զանձինս վարկանիմք յայտ առնելոյ զմեծարանս Հայուհեացս խոնարհաբար, որոց սիրտք ճշմարիտ յիշատակարանք են փառապանծ անուանդ և անմահի:

Ձեն մեր զափնիք ի պսակ Վ.Ե.Հ. Հօրդ ճակատուն, չեն մեր ծագկունք ի կոխան օտիցդ յաղթանակից և ոչ քնարք ի հիւսել տաղս զմեծագործութենէդ, այլ որ ինչ արժան թուէր փառաց զիւցազանց անցելոց, որ ինչ պսակէր զլուսն Հռոմուլայ և Աղեքսանդրի, ոչինչ է օրէն ընծայել ան-

զուգական Վեհափառ Հօրդ ի տրիտուր ղիւցաղնութեանց. այլ որ ինչ զարք և տիեզերք նսւիրեն Մեծին ներքիսի նախահօրդ արժանւոյ, և սրբոյն Գրիգորի, որոյ Սուրբ Աթոռոյն ժառանգէք զտեղի, այն իսկ է սրբութեանդ արժանի և փառաց: Սակայն վստահ իսկ եմք եթէ փառք և մեծութիւնք չեն սիրելի այնքան յաչս Վեհ Հօրդ աղգասիրի, քան գործք Հայրենասիրութեան բանաւոր հօտիդ և փրկութիւն Ազգիդ, առ այս փոխան զրուատից և ներբողից Ձեզ զեկուցանեմք զնորօրինակ գործ Հայուհեացս որ վառեալք ի հոգի աղգասիրութեան և յօղեալք ի միմեանս միութեամբ կազմեցաք Ընկերութիւն Աղգանուէր Հայուհեաց անուն առ ի զերծուցանել զգաւառաքնակ քորս մեր ի տգիտութենէ և ի փլատակս Հայաստանի կանգնել լուսազարդ բագինս զիտութեան: Այս ձեռնարկ յառաջագիմութեան սիրալիր սգուով ընկալեալ ի համայն քերց մերոց որ աստ և տարածեալ ընդ ամենայն կողմանս Առտանդնուպօլսոյ զուրկ յօրհնութենէ Սրբազնահատար Հօրդ կայ տակաւին: Ուստի ժպրհիմք ղիմել առ Վեհափառ Հայրդ դստերք Ձեր հոգեւորք, և ծունր ի խոնարհ խնդրել ղի հաճեսցի Տէրդ Հայոց պատկառելի շրջաբերական Աոնդակաւ իւրով հոչակել զայն ի համայն եկեղեցիս Հայոց, և օրհնութեամբդ հայրական սրբագործել զձեռնարկութիւն մեր, և օրհնել զբրտունս մեր ղի ծաղկունս բողբոջացն յաւերեալն մեր մայր Հայաստան:

Խնդրեմք խոնարհաբար ի Վեհափառ Տեառնէդ հաճել ընդ ամենախորին մեծարանս մեր, զորս յանդգնիմք մատուցանել ակնածութեամբ

Վեհափառ Սրբաղնութեանդ

Ի ղիմաց Ընդհանուր Փողովոյ

14 Դեպտեմբեր 1879

Ազգանուէր Ընկերութեան Հայուհեաց

Ի Կ. Պօլսի Իսկուսար:

Ատենադպիր

Ատենապետ

Զապել Յ. Խանճեան Եղիսաբէթ Սեղբոսեան

Վեհափառ Կաթողիկոսի, նոյնպէս և ամեն անկեղծ Հայի խորին համակրութիւններ ամբողջապէս կապականին այսպիսի աղօգոտ ձեռնարկութիւններին: Ով ապագայում կցանկայ պտուղներ ունենալ և վայելել, նա ներկայում անշուշտ ծաղիկներ պիտի խնամէ. իսկ մարդկութեան ամենագեղեցիկ ծաղիկները կանայք են: Ուստի Վեհափառ Տէրը քաջ զիտենալով թէ կանանց դաստիարակութիւնը, այն ևս կանանց սկզբնաւորութեամբ, որքան խորհրդաւոր և վսեմ նշանակութիւն ունի ազգային յառաջագիմութեան համար հետեւեալ իմաստալի Աոնդակով Կ. Պօլսի Աղգանուէր Ընկերութեան պատուական տիկիներին օրհնել և քաջալերել բարեհաճեց, հրաւիրելով միանդամայն մտածող հայրենասէր Հայերին նպաստամատոյց լինել նոյն ընկերութեան գեղեցիկ նպատակի իրագործմանը:

ԳԼՈՒԳ ԵԱԴԱՅ ԲԵԲՍՏԱՍԻ և անհասանելի կամօքն Աստուծոյ Եպիսկոպոսապետ և Վաթողիկոս ամենայն Հայոց ծայրագոյն Պատրիարք Համազգայն նախամեծար Աթոռոյ Արարատեան Առաքելական Մայր Եկեղեցւոյ սրբոյ Վաթողիկէ Էջմիածնի:

Բարեպաշտուհի անդամոց Ազգանուէր Ընկերութեան Հայուհեաց որ ի Վ. Պօլիս պարկեշտասուն և հարազատ դստերց Մայր Աթոռոյս սրբոյ Էջմիածնի, ողջոյն և Հայրապետական օրհնութիւն:

Ի գրութենէ Գործադիր Ժողովոյ պատուական Ընկերութեանդ ընդ ստորագրութեամբ համեստափայլ Եղիսարեթի Սեղբոսեան Ատենապետի և Զարեկի Խանձեան Ատենադպրի տեղեկացաք ազգանուէր ջերմեռանդութեան և նպատակի Չերում, որ յօգուտ Ազգիս խմբեալ դուն գործէք Չերովդ հոգատարութեամբ օժանդակել Հայկական—ազգային լուսաւորութեան և յառաջադիմութեան:

Գոհանամք զՏեառնէ, որ իւրով ամենաբաւական շնորհօք հաճեալ է և ի տիկինս և յօրիորդսդ ներշնչել հոգի հանձարոյ և շարժել զսիրտս Չերի գործդ այդ շքնաղ արժանի գովութեան:

Մարդասիրին Աստուծոյ են սքանչելիք, զի դստերք մեր արդ ձեռնարկեալ են քան զզարդ մարմնական տխորժանաց պճնել ի հոգի որ ոչ ժամանակաւորն կերպարանէ զփառս, այլ որ յաւիտեանս անմահանալոց է յիշատակօք:

Նշան է այս եթէ եկեալ հասեալ իսկ է օր այցելութեան Տեառն, և տառապեալ որդիք Հայաստանի, որ ընդ լծով ստրկութեան ազիտութեան անկեալ հեշտանային խաւարային կենօք, արդ կենդանութիւն զգեցեալ ունին խայտալ և բարգաւաճել մտաց լուսաւորութեամբ և ցուցանել լուսաւորեալ աշխարհի զգոյութիւն իւրեանց, Նշան է այս մեծի այցելութեան Տեառն, զի զամենեւին առհասարակ տեսանեմք աջակցեալ և միով հոգւով զօրացեալ ի գործ փրկութեան:

Օրհնեալ է Աստուած, որ ըստ իւրումն անգիտելի տնօրէնութեան զանակնունելիս հրաշագործէ, և յեղակարծումն չօլէ զսիրտս և փոփոխէ զցանկութիւնս իւրաքանչիւրոցս յանկարեւորութենէ ի կարեւորն և յօգտակարն:

Վասն այսորիկ գովութիւնք իմ առ Չեղ յաճախեալ են, և լիկ սիրտ իմ խրնդութեամբ փոխանակ զի այդպէս իմաստնացեալ էք խորհել և գործել, և վրստահ եմք յուսով, զի որ այդպէս արիանայք, յաղթելոց էք և ամենայն դժուարութեանց զոր թշնամին բարեաց՝ քիտէ ի միջի յարուցանել, մանաւանդ յայնպիսի գործս, որ աստուածահաճոյն է և ի փառս Աստուծոյ կարգեալ:

Զայս յոյս մխիթարական աներկբայելիս առնեն մեզ և հիմնական կանոնադրութիւն Չեր, զոր ոչ նուազ շուրջ խորհրդածութեամբ խմբադրեալ էք, իրրե հիմն եղեալ Չերոցդ բարեպաշտական ձեռնարկութեանց:

Առաւել մխիթարեալ եմք ի Տէր զի այդպիսի գործք բարիք և ազգօգուտք յաւուրս Հայրապետութեան մերոյ արծարծին յամենայն ուրեք յազգի մերում:

Արդ ի խնդութեան մերում պատուիրեցաք ձեռնառու Չեղ յարուցանելոյ, միանգամայն զխնդիրն Չեր և զկանոնադրութիւն Ընկերութեանդ հանդերձ Կոնդակալ Մերով տպագրել յԱրարատ ամսագրի, նաև յորդոր լինել ամենայն մերաղնէից առ ի մասնակցել ազգաշէն գործոց Չերոց և բարի նպատակի:

Մաղթեմք առ Աստուած լցուցանել զձեզ երկնային Հանձարով Հոգւոյն սրբոյ՝ զի կարող լիջիք յամենայնի, և տեսչիք զպատուք քրտանց Ձերոց, և վայելեալ ուրախասջիք փառաւորեալ ի Տէր:

Ողջ լերուք և օրհնեալք յԱստուծոյ և ի սրբոց նորա և ի մէնջ:

Թիւ 518.

ԳԵՈՐԳ Գ.

Ի 22 հոկտեմբերի 1879,

Վաթողիկոս ամենայն Հայոց:

Ըստ տուժարիս ՌՅԻԹ.

Ի Ս. ԼՅՂԻԱՅԷՆ:

* *

Վաղկաթայից հոկտեմբերի 24 ից Վեհափառ Հայրապետին կհաղորդէ մեծապատիւ նշանաւոր հայազն Պ. Խաչիկ Ավետուժեանը, որ գեր. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոսը նոյն ամսի 17 ին Բօմբէօի ճանապարհով ուղևորվել է դէպի Ջուղայ: Ամենայն գոհունակութիւններ յայտնելով Գրիգորիս Արքեպիսկոպոսի մասին, ցաւելով միանգամայն որ նորին գերապատուութեան ներկայութեան մօտեմարտութիւններից զրկվեցան Վաղկաթաբնակ Հայեր, պ. Ավետուժեանը կհաղորդէ, որ բաժանվելու միջոցին Վաղկաթայի հասարակութիւնը թուովմօտ 90 անձն մատուցել են իւրեանց Առաջնորդին մագաղաթի վերայ գրած շնորհակալութեան թուղթը և աղամանդեայ մատանի մի ի նշան յարգանքի, մեծ պատուով ճանապարհ դնելով նորան: Շնորհակալութեան թղթի մէջ խորին գոհունակութիւններ կյայտենն Վեհ. Հայրապետին, որ բարեհաճել էր ուղարկել Գրիգորիս Արքեպիսկոպոսին Հնդկաստանին այցելութիւն: Մի և նոյն ժամանակ պ. Ավետուժեանը կինդրէ չհաւատալ այն սուտ լուրերին, որոնք տղված էին լրագիրների մէջ Գրիգորիս Արքեպիսկոպոսի մասին անանուն կեղծեալ մի նամակագրի ձեռով: Շնորհակալութեան ուղերձը ներկայացնողների պարաղլուխը եղած է վսեմապատիւ Պ. Աղեքսանդր Յ. Արղարեան բարեհամբաւ և պատուական մերազնեայն:

Գեր. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոսն Բօմբէօից հոկտեմբերի 15/ից կհաղորդէ, որ Բօմբէօ քաղաքում սկզբում եղած են 20 տուն Հայեր, 30 տարուց հետէ նուազելով, այսօր միայն 6 տուն են: Եկեղեցին սուրբ Պետրոս Առաքելայի անունով է կառուցված Ղուկաս Վաթողիկոսի հայրապետութեան օրով համադանցի Յակոբի ծախսով Էջմիածնի Մ. Աթոռի նուիրակ Յակոբ Արքեպիսկոպոսի հիմնարկութեամբ և օժմամբ Ռ2Ղ2 (1796) թուականին և վերանորոգված է Յակոբ Յարութիւնեան Թաղեանի արդեամբ 1801 թուականին: Ունի երկու փոքրիկ պահարան: Եկեղեցին բաւական գեղեցիկ է և ծովից մօտ, Հայերը եկեղեցուց 3 կամ 4 մղոն հեռու կրնան կեն, միմեանցից ևս հեռու են և նախանձելի զրութեան մէջ չեն: Մի քահանայ ունին, որ Ջուղայից կնշանակվի, երեք տարի միանգամ փոխվելով:

* *

Խորին շնորհակալութեամբ ստացանք մերազնեայ մեծահամբաւ մեծ. պ. Մկրտիչ Էմինից հայերէնից ուսերէն թարգմանած գրքոյկը «Отрывокъ изъ Апологіи Аристиды, Христіанскаго Апологета», (Արիստիդի քրիստոնէական պաշտպանի պաշտպանութեան հատուած): Հատուածը արտատպված է «Правосл. Обозрѣніе», օրագրից: Մեծ և խորին շնորհակալութիւն անուանի գիտնական պ. Էմինին, որ կշարունակէ անդադար ծանօթացնել ուսումնական աշխարհը

Հայկական գրականութեան հետ իւր հիանալի թարգմանութիւններով:

Թիֆլիսի հանգանակութեան Գասնաժողովի մեծ անդամների յայտնած խնդրին համեմատ, Աւհափառ Հայրապետը պատուիրեց Խորէն Ա. Ստեփանէին ճեմարանում իւր դասերն, առժամանակ կերպով իմն կարգաւորելով և «Արարատի» ներկայ տետրակը հրատարակելուց յետոյ, գնալ Թիֆլիս ճեմարանի ննջարանի համար նուէրներ հանգանակելու: Այսուանք, որ Թիֆլիսի մտածող և հոյրենասէր ժողովուրդը յարգելով Աւհափառ Աթողիկոսի ազգաշէն և բազմարդիւն գործունէութիւնը, Թիֆլիսի մեծ անունին վայելուչ պատասխան պիտի տայ Աւհ. Աթողիկոսի նոցա ուղղած հրաւերին, նշանաւոր գումար նուիրելով այս անգամ Մայր Աթոռիս ճեմարանին, որ հայ ազգի բարոյական վերականգնութեան փափագով և նպատակով հիմնված հաստատութիւն է, Յուսալի է, մանաւանդ այժմ որ Թիֆլիսի մտածող Հայերն իմանալով «Արարատի» հոկտեմբեր ամսատետրակում հրատարակված Մայր Աթոռիս ընդհանուր հաշուից թէ Աւհափառ Հայրապետը ինչ տքնութեան միջոցներով և հնարներով հոգացած է անդադար իւր Հայրապետութեան միջոցն արդիւնաւոր կացուցանելու հայկեան ազգի մտաւորական և բարոյական փրկութեան համար, թէ այսօր մեծագործ Հայրապետիս աշխատութեամբ հայկեան ազգը որքան պանծալի հիմնարկութիւնների տէր է դարձած և որքան պայծառացել է Մայր Աթոռս նոյն ազգօգուտ ձեռնարկութիւններով, իւր գոյութեան փրկաւէտ նպատակի շաւղին կանգնելով, յուսալի է բոլորովին, կասեմ, որ Թիֆլիսի Հայերն պիտի ցանկան պատուաւոր տեղ բռնելու Մայր Աթոռիս բարոյական վերանորոգութեանը նպաստելու գործում: Այլև ներքի մեզ ցանկութիւն յայտնելս, որ Թիֆլիսի պատուական ժողովուրդը իւր վեհանձն սովորութեամբ վարվելով, երկար պիտի չափահե Թիֆլիսում Խորէն վարդապետին, որ սա ևս, կատարելով իւրեան պատուիրված գործը, կարողանայ շուտ վերադառնալ Մայր Աթոռի մէջ ստանձնած պաշտօններին, Աւհ. Հայրապետի պատուիրանի համաձայն:

Աւհ. Աթողիկոսը նոյեմբերին հետևեալ Անդակներ շնորհել բարեհաճեց, Անդակ, որով կհաստատէ Ստ. Ոսկանեանին, Յակ. Անազեանին և Հազ. Աւետիսեանին ներքին Ագուլիսի հայկական երկսեռ զպրոցների հոգաբարձութեան պաշտօնում: 1879, նոյեմբերի 6, № 527:

Անդակ օրհնութեան գեորգէվսկցի Անտօն Մեկիր Թամբեանին իւր տարեկան ուխտի համաձայն ներկայ 1879 թուի մի ձիւս զինը ուղարկելու համար, 1879, նոյեմբեր 9, № 537:

Անդակ օրհնութեան գեորգէվսկցի Սարգիս Թամբեանին, իւր տարեկան ուխտը կատարելու համար ուղարկելով հինգ ձիւս զինը հինգ տարու հաշուով 1875ից մինչև 1879 թուի վերջը, 1879, նոյեմբ. 9, № 538:

Անդակ օրհնութեան և շնորհակալութեան Թիֆլիսի այրի Նատայիա Աւրաճեանին յօգուտ Գ. Ճեմարանի ննջարանի շինութեան իւր նորոգ հանգուցեալ Գեորգ ամուսնի անունով 100 մ. նուիրելու համար, նոյեմ. 9, № 541:

Անդակ բժշկապետ Յարութիւն Յովհաննիսեանի, Ալէքսան Մանթաշեանի,

Յոյճանէս Զիթախեանի և Մելքոն Լամիճէի ձեմարանի ննջարանի շինութեան Մասնաժողովի անդամների անունով, որով կուղարկվի Խորէն Վ. Ստեփանէն, նոցա խնդրի համաձայն պատուիրելով արդիւնաւորել հանգանակութիւնը վերոյիշված շինութեան համար, 1879, նոյեմբ. 4, № 543:

Երեւանի Ս. Գալիանեան Օրիորդական միջնակարգ ուսումնարանի տեսուչն արժ. Յովսէփ ա. ք. Մելքեանը մատուց Վեհափառ Հայրապետի բարեհալիցութեանը ուսումնարանի տուժանքներից ճշգրտութեամբ քաղված ուսումնական եւ տնտեսական հաշիւները իւր տեսչական օրաշտոն ստացած օրից—1874 թուի յունիսի 10 ից մինչեւ 1879 թ. սեպտեմբերի 20 ը, Վեհ. Հայրապետի բարեհալիցութեամբ կատարելով արժ. տեսչի խնդիրը եւ հրատարակելով նոյն հաշիւը, ուրտես ե՞ք որ Երեւանի Ժողովուրդը իւր ցանկութիւնը կատարված եւ իւր տուրքերն արդիւնաւոր կերպով դորձագրված տեսնելով, պիտի դադարեցնէ սիրտը ցաւեցնող եւ վհատեցնող աւելորդախօսութիւններ եւ աջակցելով իւր աշխատաւոր տեսչին բարոյապէս եւ նիւթապէս, նոր ոյժեր պիտի բնձնուէ նորան իւր ծանր եւ վսեմ պաշտօնը առաւել արդիւնաւոր կացուցանելու համար ի մխիթարութիւն եւ յօգուտ նոյն ինքն Երեւանի հասարակութեան, Խ. Բ.

1874 - 1879 թ. յունիսի 10 - 1879 թ. սեպտեմբերի 20 - 1879 թ. նոյեմբերի 4 - 1879 թ. դեկտեմբերի 4

Կատարված և արժ. տեսչի անունով	Մ. Կ.	Նացած 12 բուքու հետ ցտեպտեմբեր.	164 ..
Հոգաբարձուհիներ երկու. Տ. Բեթեան Մելքե Ս. Ստեփան Մատթեան, նոյն եւ Գանձապահ, (1)		Խոկ հոկտեմբերի հաշուից աւելի ծախս արածն. (3)	7 12
Տեսուչ Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Օրիորդ Մամիսովին միայն յունիսի ուսմիկ	10 ..
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Վարժուհի Գալանթարեանին յունիսի կէսին եւ յունիսի .	18 ..
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Պ. Արտաշէսին ցաւորեան 77 դասերի վարձ .	28 50
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Պ. Մկրտչի Շաւարշեան 24 դասերի վարձ .	12 ..
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Օր. Ստեփանի խնդիր 19 դասերի վարձ .	9 50
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Պ. Ստեփանի խնդիր 16 դասերի վարձ .	8 ..
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Պ. Նահապետին Ս. Ստեփանի խնդիր 8 դասերի վարձ .	4 ..
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Պ. Յովհաննէսին Տ. Մկրտչեան 29 դասերի վարձ .	14 50
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Պ. Ստեփանի խնդիր 10 դասերի վարձ .	5 ..
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Պ. Ստեփանի խնդիր 10 դասերի վարձ .	96 ..
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Ս. Ստեփանի խնդիր 10 դասերի վարձ .	44 6
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Ս. Ստեփանի խնդիր 10 դասերի վարձ .	13 85
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Ս. Ստեփանի խնդիր 10 դասերի վարձ .	18 22
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Ս. Ստեփանի խնդիր 10 դասերի վարձ .	9 78
Սեպտեմբ. Յովսէփ ք. Մելքեան Գաստաներ իւր երկու. պատրաստական եւ առաջին Ս. Ստեփան, (1)		Ս. Ստեփանի խնդիր 10 դասերի վարձ .	463 28

(1) Հոգաբարձուհիների հետ Յ. քահանայի տեսչութիւնը հաստատումէ Վեհափառ Կաթողիկոսի լիազօր կոնդակը 6ին յունիսի 1874 ամի համար 286:
 (2) Հոգեւոր իշխանութեան հրամանով Գալիանեան ուսումնարանը միայն Կաթողիկէից ստանումէր տարեկան 60 բուքուի ց1875 թիւն. այնուհետեւ արդելվեցաւ:
 (3) Տեսուչը եւս ինչպէս միւս ուսուցիչները մի դասի համար 50 կողէկով էր միայն վարձատրվում մինչեւ հոկտեմբեր ամիսը, իսկ այնուհետեւ տեղական Գերապետի ֆոնտանայի հրամանով ուսանց դասերի տեսչութեան ուսմիկ սահմանվեցաւ տարեկան 240 բուքուի. բայց տեսուչը դորացած Վեհափառ Կաթողիկոսի խորհրդանշանով ձրի էր դասախօսում շաբաթական 9 դաս, այլեւ ուսումնարանի բոլոր դրագրութիւնները նա էր վարում միշտ եւ մինչեւ այսօր:
 (4) Այս տարի ուսումնարանը իւր աննշան մուտքով չկարաց լրացնել ծախքը, ուստի մնումէ 183 բուքուի պարտքի տակ: